

COMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN 2020-21

Verslag van de Commissie Welstand en Monumenten, gehouden op dinsdag 27 oktober 2020 (on line)

Aanwezig: P. van Assche (voorzitter), de leden I. Bos, H. van Dijk, W. Galema, P. Grosfeld, H. Kijne, M. Schenk, M. Bracht (afdeling Stedenbouw), M. van der Wiel (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

OVERZICHT VERSLAG

- A Ingekomen stukken en mededelingen
- B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 13 oktober 2020
- C Algemeen
- D Bouwplannen
 - D1 Galecopperbrug [A12]
 - D2 Asch van Wijckskade 6 [Binnenstad]
 - D3 Dantelaan 2a [Oog in Al]
 - D4 Warmoesstraat 1 [Pijlsweerd]
 - D5 Schoolstraat 75 [Vleuten]
- E Nagekomen plannen
 - E1 Lange Elisabethstraat 4 [Binnenstad]
 - E2 Van Heuven Goedhartlaan ter plaatse van ziekenhuis Oudenrijn [Kanaleneiland Noord]
 - E3 Draadnagelweg – Neerlandiakade [Oud Hoograven-zuid]
 - E4 Hooft Graaflandstraat 2A [Hoograven]
 - E5 Alexander de Grotelaan 16 t/m 122 en 126 t/m 230 [Kanaleneiland]
 - E6 Emmalaan 23 (Rijksmonument)
- F Overige bouwplannen
 - Plannen met preadvies, lijst d.d. 22/10 2020
- G Rondvraag en sluiting

A Ingekomen stukken en mededelingen

*In verband met het coronavirus kan de vergadering niet plaatsvinden in het Stadskantoor. Om te kunnen blijven adviseren en de voortgang van projecten niet te vertragen, is besloten on line te vergaderen. Betrokken architecten worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergadering. Om de openbaarheid van de werkwijze van de commissie te garanderen, kunnen belanghebbenden of geïnteresseerden zich als toehoorder vooraf aanmelden bij de secretaris.

B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 13 oktober 2020

De notulen van 13/10 2020 worden met enkele wijzigingen vastgesteld.

C Algemeen

D Bouwplannen

D1 Galecopperbrug [A12]

(O) *Voorlopig ontwerp aanpassingen brug inclusief landschapsontwerp*

Aanvraag : Rijkswaterstaat

Ontwerp : Koen van Velsen architecten / OKRA architecten

Aan de zijkanten van de brug worden geluidsschermen toegevoegd opgebouwd uit horizontale, schuingeplaatste lamellen, aan de binnenzijde bekleed met een rvs rooster. De hemelwaterafvoeren onder de brug worden omkast. De pylonen krijgen een lichtgroene kleur met accentverlichting in een verticale groef. Architect Van Velsen stelt voor de lichtmasten laag te houden, zodat de pylonen beter uitkomen. Landschapsarchitect Voogt stelt aan de lus ten zuiden van de snelweg aan de westoever bomen voor, maar mogelijk wordt de helft van de invulling van de lus bestemd voor zonnepanelen.

Conclusie

De commissie heeft waardering voor de zorgvuldige doorwerking in vervolg op het Esthetisch Programma van Eisen. De definitieve vormgevingsvoorstellen via een aanvraag omgevingsvergunning kunnen rekenen op een positief welstandsadvies als deze conform het 'Definitief Ontwerp RK&V aspecten Galecopperbrug' (dat fungeert als beeldkwaliteitsplan) worden uitgevoerd. Over afwijkingen ten opzichte van het 'Definitief Ontwerp RK&V aspecten Galecopperbrug' zal apart geadviseerd worden.

Het is een gemiste kans dat de zorg voor de bovenwereld niet ook besteed kan worden aan de inrichting onder de brug. De onderwereld verdient meer kwaliteit, mede in het kader van de ontwikkeling Rondje Stadseiland. Geadviseerd wordt de verlichting op de brug en onder brug af te stemmen. Van onderdelen als de vetput en overige noodzakelijke doorvoeren worden de nader uitgewerkte tekeningen afgewacht. Een lichte kleur groen is voorstelbaar als onderdeel van het tracé en in de serie van bruggen op stedelijke schaal. Het voorstel voor de landschappelijke inpassing wordt onderschreven als voortzetting van het bestaande landschap naar de overgang met de Utrechtse stadsring. Geadviseerd wordt het maaibeheer in te richten ten gunste van de ecologie. Bij de boomaanplant kan meer ingezet worden op biodiversiteit in plaats van het beeld vanaf de snelweg. De mogelijke inpassing van zonnepanelen vereist een visie: het plaatsen van het maximaal aantal zonnepanelen op een open plek beredeneerd vanuit de opbrengst is geen ontwerp en gaat ten koste van de kwaliteit van het landschap en van de omringende infra. Het zou wenselijk zijn dat de duurzaamheidsopgave ook verankerd wordt in het Esthetisch Programma van Eisen.

De aanvraag omgevingsvergunning wordt afgewacht.

D2 Asch van Wijckskade 6 [Binnenstad]

IA-20-20961

(B) *Indicatieaanvraag voor het veranderen en vergroten van de bestaande garage ten behoeve van een woning*

Ontwerp : Korteknie Stuhlmacher architecten

De bestaande garage wordt verbouwd tot een tweelaagse woning. Uitgangspunt aan de singelzijde is de typerende tuinmuur die onderdeel uitmaakt van de singelwand, zoals architect Zocher deze in de 19^e eeuw voor ogen had. De eenlaagse gestucte muur is symmetrisch van opzet, met aan weerszijden verdiept liggende deuren. Architect Korteknie stelt hierin ronde perforaties voor ten behoeve van het daglicht voor de achterliggende ruimte. De tweede verdieping ligt 1 meter terug met een grote glazen pui met houten afwerking.

Conclusie

De commissie complimenteert de architect met het voorstel als zijnde kwalitatief hoogwaardig en sympathiek, een eigentijdse verwijzing naar Zocher zijn ontwerp, Het voorstel past bij de locatie en sluit aan op de aanwezige karakteristieken. Bij de uitwerking moet vermeden worden dat de woning als tussenlid gaat ogen - qua beleving moet het een muur blijven tussen de belendingen. Het heeft de voorkeur de tweede laag iets verder naar achteren te plaatsen om ruimte te bieden aan meer beplanting. Het groen op het dak is een goede aanzet: meer groen tussen de bestaande woningen zou bijdragen aan het groene karakter rond de singel.

De indicatieaanvraag wordt goedgekeurd en de omgevingsvergunning wordt tegemoet gezien, waarbij de commissie het vertrouwen heeft dat het ontwerp zich in de uitwerking zal bewijzen

D3 Dantelaan 2a [Oog in Al] 20-26792

(O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het renoveren en uitbreiden van een school*

Aanvraag : Stichting PCOU Willibrord

Ontwerp : Mosaiek architecten

(zie notulen 26/05 2020)

De gevel wordt volledig afgewerkt met houten latten en het zadeldak bedekt met zonnepanelen. De vensters liggen nagenoeg gelijk aan de houten afwerking en de latten lopen in sommige gevallen voorlangs. Op enkele punten past bij deze vensters architect Halfweg een schuin verdiepte negge toe. Ter hoogte van de entree ligt het volume eenlaags terug. Delen van de oude buitenmuur blijven in de leefstraat behouden en constructief noodzakelijke stalen kolommen worden toegevoegd. De inrichting van de buitenruimte is ongewijzigd ten opzichte van de eerdere planbespreking.

Namens de omwonenden spreekt mevrouw Dijs de wens uit voor een groene kopgevel, met name uit duurzaamheidsoverwegingen maar ook vanwege het zicht.

Conclusie

De commissie meent dat het ontwerp verbeterd is door het nieuwe volume autonoom naast de bestaande bouw te plaatsen. De eenduidigheid kan nog sterker doorgevoerd worden, bijvoorbeeld door de wijze van plaatsing van de ramen en de aanhechting op het maaiveld bij de entree. De zonwering dient mee-ontworpen te worden. De omgang met de buitenmuur van de bestaande bouw in het interieur roept vragen op en de leesbaarheid betwijfeld. De herkenbaarheid van oud en nieuw moet ook aan de binnenzijde beleefbaar zijn en lijkt vertroebeld te worden door de kolommen.

De wens vanuit omwonenden om de duurzaamheidsambities op te voeren met een groene gevel, wordt niet gedeeld. Een dergelijke gevel heeft geen meerwaarde voor deze architectuur en de voorgestelde gevel vereist veel onderhoud en water. De beoogde duurzaamheidsambities in het gebouw worden gewaardeerd en dienen verder opgevoerd worden met de inrichting van het schoolplein. Meer bomen kunnen hieraan bijdragen, die tegelijkertijd zorgen voor een groene inbedding van het terrein in het plantsoen, het leveren van schaduw en een afname van de geluidsoverlast. Voor de inrichting van het buitenterrein moet een integraal ontwerp gemaakt worden, waarin de buitenbergingen en het fietsparkeren zijn opgenomen.

De aanvraag omgevingsvergunning wordt aangehouden, een aangepast voorstel wordt tegemoet gezien.

D4 Warmoesstraat 1 [Pijlsweerd] 20-31569

(Ont) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het vergroten van een woning door het bouwen van een extra woonlaag*

Aanvraag : E. van Dijk

Ontwerp : Steffen Donker concept & design

(zie notulen 28/04 2020)

De heer Donker stelt voor de middelste woning van het eenlaagse blok met kap te verhogen met een bouwlaag plus zadeldak. Voor de lichttoetreding tot het souterrain worden er glazen bouwstenen in de plint aan straatzijde voorgesteld.

Conclusie

De commissie heeft in de vooroverlegfase over het principe geadviseerd, waarbij gemeend is dat het voorstel voor uitbreiding van de woning de beste oplossing is binnen de

mogelijkheden die helaas in de beheersverordening worden geboden. Het blijft een ongewenste ontwikkeling maar is binnen de wettelijke mogelijkheden niet tegen te houden. De getoonde uitwerking is echter nog onvoldoende om een positief advies te kunnen verstrekken over de aanvraag omgevingsvergunning. De tekeningen zijn incompleet en nog niet kloppend. De plattegronden komen niet overeen met de opstanden en de aansluiting op de burens is onvoldoende uitgewerkt. Meer informatie over de koekoek met glazen bouwstenen is wenselijk, waarbij het van belang is dat de woning niet gaat 'zweven' door een te brede of hoge maatvoering. Door het toepassen van stuc verworden de zijgevels tot wachtgevels, hetgeen niet passend is in deze context. De aanvraag omgevingsvergunning wordt aangehouden, aanvullende informatie wordt afgewacht.

D5 Schoolstraat 75 [Vleuten] IA-20-26057
(R) *Indicatieaanvraag voor het verhogen van de kapverdieping en het bouwen van een trappenhuis*

Ontwerp : Corpa

Architect Luijsterburg verhoogt de eenlaagse woning met zadeldak tot een tweelaagse woning met mansardekap. De dwarskap krijgt dezelfde hoogte als de kap van het hoofdvolume. De goot van de zwarte kap begint halverwege de eerste verdieping en de knik halverwege de tweede. De gevels worden wit gekeimd, alle overige elementen worden in zwarte of donkergrijze tinten voorgesteld. In de rechterzijgevel komt een met zink omkaderd volume voor het trappenhuis. De toegang bevindt zich naast de bestaande erker onder de luifel, die evenals de bestaande raamopeningen, behouden blijft.

Conclusie

De commissie meent dat het respect voor de omgang met het lint centraal staat in de advisering, om de bestaande karakteristiek te behouden en te versterken. Het lint kent veel variatie, maar tegelijkertijd ook een ingetogenheid, alledaagsheid en rust die niet in het ontwerp worden herkend. Dit heeft te maken met zowel het volume als de uitwerking qua kap en trappenhuis als de kleurstelling. Twee lagen met kap is mogelijk, twee en een halve laag met kap is ongewenst. Hiërarchie in het volume wordt gemist, zowel in het hoofd- en zijvolume als in de verhouding tussen basement en dak. Het trappenhuis is te monumentaal en misplaatst, omdat een entree wordt gesuggereerd die er niet is. Rust en terughoudendheid zijn vereisten, zoals door een duidelijk hoofd- en zijvolume. De bestaande compositie van de ramen is niet meer passend binnen de gewijzigde gevelverhoudingen, waarbij de vorm en omvang van de nieuwe gevelopeningen ook niet begrepen worden. Er wordt om meer ambachtelijkheid, meer ingetogenheid, minder gebaar en minder contrast gevraagd. De mate waarin de bestaande woning uit wit en zwart bestaat is in een hele andere verhouding dan in het nieuwe voorstel, waardoor dit vergelijk niet opgaat. Het contrast maakt – naast de vorm en het volume – het geheel nog dominanter.

De indicatieaanvraag wordt afgewezen.

E Nagekomen plannen

E1 Lange Elisabethstraat 4 [Binnenstad] 20-35528
(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het verbouwen van een pand voor het aanbrengen van een geldautomaat*

Aanvraag : Geldmaat

Ontwerp : Koppes Bouwkunde

De plint wordt ten behoeve van twee pinautomaten dichtgezet met donkergrijze beplating.

Conclusie

De commissie adviseert negatief over de aanvraag omgevingsvergunning. Door het dichtzetten van de pui ontstaat een dode gevel, zeer ongewenst in de straatwand van een doorlopende winkelstraat in het historisch centrum. Levendige plinten dragen in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid en de beleving van de straat. Een pui - bepaald door de functie als gelduitgiftepunt – voldoet hier niet aan. Mede gezien het profiel en de schaal van de straat heeft een dichte pui veel negatieve invloed op het straatbeeld en de beleving. Daarnaast wordt de precedentwerking gevreesd.

De aanvraag omgevingsvergunning wordt voorzien van een negatief advies.

- E2 Van Heuven Goedhartlaan ter plaatse van ziekenhuis Oudenrijn** **17-10285**
 [Kanaleneiland Noord]
 (O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van een woongebouw en een parkeergarage (bouwdeel B) – revisie dakinstallaties*
Aanvraag : Bouwcombinatie UP
Ontwerp : Liag
 (zie notulen 18/08 2020)
 De bestaande installaties worden verplaatst om de afstand tot de dakrand te vergroten, zodat ze van de straat minder zichtbaar zijn.
Conclusie
 De commissie is akkoord met de voorgestelde aanpassingen.
- E3 Draadnagelweg – Neerlandiakade** [Oud Hoograven-zuid] **17-08288**
 (St) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van een woning – voorstel gevelbeplanting*
Ontwerp : Elza Heemskerk
 (zie notulen 29/11 2016, 05/09 2017, 15/10 2019, 31/03 2020 en 15/09 2020)
 Met foto's van een mock-up met strekmetaal en een monster van de beoogde lichtgoudkleurige kleurstelling, wordt de beoogde materialisering verduidelijkt.
Conclusie
 De commissie meent dat de details van de mock-up overtuigend zijn, maar met de opmerking om het dakranddetail conform het kozijndetail en de -belijning af te werken. De kleurstelling dient meer afwijkend en meer gedekt te zijn ten opzichte van de woning met bronze metallic beplating in de nabijheid – het getoonde monster oogt te goudkleurig. De kleuring dient in ieder geval geanodiseerd uitgevoerd te worden. De kwetsbaarheid van het aluminium, met name op begane grondniveau, blijft een zorg.
 Een aangepast kleurvoorstel wordt afgewacht.
- E4 Hoofd Graaflandstraat 2A** [Hoograven] **18-27854**
 (O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van een appartementengebouw met 15 woningen – voorstel metselwerk*
Aanvraag : Nobleza
Ontwerp : KOW architectuur
 (zie notulen 26/06, 24/07 2018 en 19/02 2019)
 Een lichtrode vormbaksteen voor de gevel met een bruine handvormsteen voor de plint wordt aan de hand van een monsterbord voorgesteld.
Conclusie
 De commissie kan zich de baksteenkeuze voorstellen, maar nog onder voorbehoud wat betreft afstemming op het bestaande, naastgelegen voormalige schoolgebouw. Bureau CWM zal nadere informatie vragen.
- E5 Alexander de Grotelaan 16 t/m 122 en 126 t/m 230** [Kanaleneiland]
 (O) *Voorlopig ontwerp groot onderhoud hoogbouw*
Aanvraag : Bo-Ex
Ontwerp : Mex architects
 In afwijking van de Columbuslaan worden de balkons voorzien van glaswerk, worden de entrees uitgelijnd met de vloerband en komen aan de achterzijde horizontale klepramen.
Conclusie
 De commissie is op hoofdlijnen akkoord, maar kan niet instemmen met de glazen balkonafscheidings. Deze worden als niet passend beschouwd bij dit type architectuur, ondanks de lichte, matte uitvoering. Daarnaast bestaat het risico op mogelijke precedentwerking bij overige renovatieprojecten.
 De aanvraag omgevingsvergunning wordt afgewacht.
- E6 Emmalaan 23** (Rijksmonument [Wilhelminapark e.o]) **20-28865**
 (B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het intern verbouwen van een woning en het kappen van een boom*
Ontwerp: Buro van Blijderveen
 In de aanvraag worden verschillende ingrepen voorgesteld waaronder het verwijderen van een wand ten behoeve van het maken van een keuken.

De Vakafdeling Erfgoed heeft bezwaar tegen het slopen van deze wand.

Conclusie

De indeling en de opzet van de woning zijn nog relatief behouden gebleven. De meeste voorgestelde ingrepen gaan niet ten koste van de monumentwaarde, maar het slopen van de wand betekent een te grote aantasting van de oorspronkelijke indeling. Op dit onderdeel wordt de aanvraag omgevingsvergunning voorzien van een negatief advies.

F Overige bouwplannen

De plannen, genoemd in de lijst d.d. 22/10 2020, zijn met een preadvies van de secretaris aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie hebben na een schriftelijke ronde besloten de advisering over te nemen. De preadvisering is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde.

Samenvattend:

Open : Verandering en handhaving zijn beide mogelijk, zowel naar structuur als naar architectuur.

Respect : Essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek worden gerespecteerd.

Behoud : Behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.

Stimulans: Het gebied vraagt vanwege zijn bijzondere of markante karakter extra aandacht voor versterking en stimulering van het beeld.

Indien van toepassing, zijn de aanvragen getoetst aan de (welstands)criteria, zoals geformuleerd in de welstandsnota. De lijsten zijn ter inzage op Bureau Commissie Welstand en Monumenten en in te zien via de website <http://www.welstandutrecht.nl>.

G Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 10 november 2020.

De voorzitter,

De secretaris,

P. van Assche

M. van der Wiel

Per 1 juli 2004 wordt de welstandsadvisering verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria zoals geformuleerd in de welstandsnota 'De schoonheid van Utrecht' (vastgesteld door de raad van de gemeente Utrecht d.d. 24 juni 2004).

(O) = open **(R)** = respect **(B)** = behoud **(St)** = stimulans **(Ont)** = ontwikkelingsgebied